

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Linda Grape

DATUM
2016-06-09

DIARIENUMMER
20160197

ERT DATUM
2016-05-02

ER REFERENS
A2016/00994/A

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 Stockholm

LOs yttrande över Ds 2016:14

LO tar i detta yttrande ställning till bedömningarna/förslagen i departementspromemorian *Förtydliganden av lönestöden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga* (Ds 2016:14). LO väljer också att lyfta ett antal perspektiv som är viktiga i det fortsatta arbetet med att se över lönestöden för arbetslösa med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Sammanfattning av LOs synpunkter

- LO delar bedömningen att lönestöden *utvecklingsanställning*, *lönebidrag* och *trygghetsanställning* bör ges nya benämningar: *lönebidrag för utveckling*, *lönebidrag för anställning* respektive *lönebidrag för trygghet* (4.1). LO anser dock att en annan benämning än *lönebidrag för anställning* bör övervägas, dels för att tydliggöra stödets syfte och dels för att den föreslagna benämningen riskerar att skapa förvirring om huruvida de andra två formerna av lönebidrag utgår vid ett anställningsförhållande.
- LO har inga invändningar mot de förslag till följdändringar som formuleras (4.2, 4.3, 4.4, 4.5), annat än ovan nämnda bedömning om att söka annan benämning än den föreslagna *lönebidrag för anställning*.
- LO väljer att lyfta ett antal frågor som är angelägna att se till i den pågående översynen av lönestöden. Allra viktigast är enligt LO en höjning av taket för den lönestödsgrundande lönekostnaden, det vill säga taket för vilka löner som subventioneras fullt ut. Att nivån höjs är enligt LO *helt avgörande* för att nå större framgång i att stärka möjligheterna till arbete för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Dagens taknivå vid 16 700 kronor per månad är så lågt i förhållande till det rådande löneläget att de grundläggande villkoren för lönestöden inte kan uppfyllas.

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

LOs ställningstagande till utredningens förslag

LO välkomnar regeringens arbete med att se över lönestöden i förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Överlag är insatser för att främja sysselsättning bland personer med funktionsnedsättning¹ ett eftersatt politikområde. Låg sysselsättningsgrad och mycket hög arbetslöshet i gruppen pekar på ett behov av starkare och mer effektiva insatser.

Ändrad benämning av lönebidrag, utvecklingsanställning och trygghetsanställning (4.1)

LO delar bedömningen om nya benämningar för utvecklingsanställning, lönebidrag och trygghetsanställning. De föreslagna benämningarna skulle innebära ett förtydligande av regelverket eftersom de klargör stödets olika syften samt den etablerade och logiska ordning som finns mellan dem: Utvecklingsanställning (*lönebidrag för utveckling*) som ett första alternativ för att brett pröva och utveckla arbetsförmåga. Lönebidrag (*lönebidrag för anställning*) när behovet är att utveckla arbetsförmågan i relation till ett arbete och de specifika uppgifter och den miljö som detta innebär. Trygghetsanställning (*lönebidrag för trygghet*) när behovet är ett långvarigt stöd för att möjliggöra arbete.

LO anser dock att en annan benämning än *lönebidrag för anställning* bör övervägas som ersättning för dagens lönebidrag. Den föreslagna benämningen saknar den tydlighet som övriga två föreslagna benämningar erbjuder och ger inte önskvärd klarhet i vad syftet med stödet är. Det finns också en risk att det föreslagna namnet kan komma att förespegla att de andra två formerna av lönebidrag inte skulle vara aktuella vid ett anställningsförhållande. LO anser att *lönebidrag för utveckling i anställning* skulle vara en bättre benämning.

Viktiga perspektiv i fortsatt översyn

Med anledning av den pågående översynen vill LO peka på några frågor som är angelägna att se till. För det första menar LO att en höjning av taket för den lönestödsgrundande lönekostnaden, det vill säga taket för vilka löner som subventioneras fullt ut, är helt avgörande för att nå större framgång i att stärka möjligheterna till arbete för personer med funktionsnedsättning. Dagens taknivå vid 16 700 kronor per månad är så lågt i förhållande till det rådande löneläget att de grundläggande villkoren för lönestöden inte kan uppfyllas. Den subvention som ska kompensera för individens nedsatta arbetsförmåga är kraftigt urholkad. Funkautredningen visade 2012 att enbart

¹ Fortsatt avses med detta; personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

7 procent av arbetsgivarna som hade anställda med lönestöd fick full kompensation för den enskildes nedsatta arbetsförmåga.²

Den kraftiga urholkningen av den faktiska subventionen skapar flera problem. Sambandet mellan individens arbetsförmåga och lönesubventionens storlek brister, vilket undergräver lönestödets legitimitet. Stora delar av arbetsmarknaden står i princip stängd för anställningar med stöd, eftersom lönenivåerna ligger så långt över taket för subventionen att arbetsgivare redan i utgångsläget ser ett så väldigt svagt samband mellan individens arbetsförmåga och lönesubventionens storlek att en anställning inte kan komma ifråga. Det lågt satta taket för lönestöden leder också till att anställda med lönestöd får lågt satta ingångslöner och halkar efter i löneutvecklingen.

Utgångspunkten för att bestämma nivån för den lönestödsgrundande lönekostnaden måste vara den efterfrågan på arbetskraft med nedsatt arbetsförmåga som staten önskar stimulera fram. Nivån bör bestämmas utifrån det generella löneläget på arbetsmarknaden. Den genomsnittliga månadslönen vid heltidsarbete överstiger 30 000 kronor per månad, och nivån bör spegla detta. Vidare är det rimligt att nivån indexeras i förhållande till löneutvecklingen.

För det andra behövs ett förtydligande av att lön och övriga anställningsförmåner ska följa av kollektivavtal inom branschen ifråga. Den borgerliga regeringen valde 2011 att luckra upp detta krav för de lönestöd som riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Den förändring av 8 § förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga som då gjordes, och som säger att lön och övriga förmåner ”i väsentliga delar likvärdiga” med förmåner enligt kollektivavtal är acceptabelt, bör tas bort.

För det tredje vill LO peka på behovet av en samlad analys av den subventionerade sysselsättningen. Nystartsjobbets utformning som en rättighet, där Arbetsförmedlingen saknar mandat att i varje enskilt fall göra en arbetsmarknadspolitisk bedömning av stödets lämplighet, inverkar på förutsättningarna att nå framgång med de stöd som riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Det är konstaterat att Nystartsjobben innebär att grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden trängs undan av grupper som står relativt sett närmare arbetsmarknaden. LO anser att Nystartsjobbets utformning bör förändras, bland annat så att Arbetsförmedlingen ges mandat att göra en arbetsmarknadspolitisk bedömning stödets lämplighet.

² SOU 2012:31 *Sänkta trösklar – högt i tak*

Ett fjärde medskick LO önskar göra är att möjligheten för en individ att beviljas lönestöd vid anställning hos sin befintliga arbetsgivare bör ses över. Alternativet för den arbetstagare som drabbats av en nedsatt arbetsförmåga är många gånger uppsägning och arbetslöshet. Det innebär kraftigt försämrade utsikter till egen försörjning genom arbete. Det viktiga är att det kan säkerställas att arbetsgivaren ifråga levt upp till de långtgående skyldigheter denne har för arbetsanpassning och arbetslivsinriktad rehabilitering.

Slutligen vill LO understryka vikten av ett brett synsätt när det kommer till arbetsmarknadspolitik för att främja sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Subventionerade anställningar är en viktig del i en arbetsmarknadspolitik riktad till denna grupp, men får inte ses som det enda alternativet. Insatser för att stärka kunskaper och färdigheter är för funktionsnedsatta liksom för andra grupper en viktig nyckel för att öppna upp vägen till arbetsmarknaden. Utbildningsnivån är relativt låg bland personer med funktionsnedsättning, vilket talar för traditionella insatser som arbetsmarknadsutbildning men också stärka vägar till grundläggande utbildning i det reguljära utbildningssystemet.

Karl-Petter Thorwaldsson

Linda Grape